

نایا نوپڙ ګردنه کټ وهک نوپڙ ګردنی پیغه مبهره؟

به شی: یه که م

م / لقمان حسن امین

پیغه مبهره ﷺ فه رمانی پیمان کردوه
و ده فه رمیت:

﴿^(۱)﴾

واته / چۆن منتان بینی نوپڙم کرد
ئیوه یش به و شیوه یه نوپڙ بکه ن.

وهه روه ها باسی ئه و په یوه سستی یه
روحی یه بکه م له نوپڙدا که ده بیټ هه بیټ
له نیوان بهنده و خوای خویدا له کاتی
نوپڙ کردندا بو ئه وهی بگه یینه ئه و نوپڙه ی
که به ره لستی له هه موو خراپه کاری یه ک
ده کات، وه کو چۆن خوای گه وره له م
نایه ته دا فه رمانی پیمان کردوه:

﴿

﴿^(۲)﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة
والسلام على نبينا محمد وعلى
آله وصحبه أجمعين ومن تبعهم
بإحسان الى يوم الدين،
له پاشاندا:

وه کو هه موومان ده زانین نوپڙ کردن دووه م
پوکنی ئیسلامه، وه فه زل و گه وره یی
و گرنگی شاراوه نی یه له هیچ
موسلمانیک، بویه به پیویستم زانی که
باسی ئه و شتانه بکه م له نوپڙدا که
په یوه سته به لایه نه دیاره که ی ()
نوپڙ کردن - که زۆربه ی موسلمانان لی ی
بی ئاگان، یان په یره وی ناکه ن - چونکه

هه موو ئەندامه كانی له شی مرۆف ده یكات له نوێژکردندا له هیچ په رستنیکى تردا نى یه له بهر ئه وه خوای گه وره ده فه رمیّت: ﴿﴾

بۆیه وام به باش زانی كه له چه ند خالیكدا هه موو هه لسو كه وته كانی نوێژکردن باس بكه م له ته كبیره ی ئی حرامه وه تا سه لام دانه وه وه كو چۆن ده ببینیت، وه ئه و خالانه ی ش دابه ش بكه مه سه ر: -

أ- كه تیایدا باسی لایه نه دیاره كه ی () نوێژ بكه م به به لگه وه له و تایبه تمه ندیتی یه دا ولله ژیر (تیبینی) دا باسی ئه و بیدعانه بكه م كه موسلمانان ده یكه ن له و تایبه تمه ندیتی یه دا، و په رت كردنه وه ی به به لگه وه .

ب- كه باسی تیگه یشتنه له و ئایه ت ودوعا ونزایانه ی كه نوێژكه ر ده یان خوینیت بۆ ئه وه ی تام و چێژیکی پوحی په یدا بگات له نوێژه كانییدا به و شیوه یه ی كه خوای گه وره به ته واوی لی ی پازی یه .

وه هه روه ها دابه شكردن به سه ر ئه م خالانه دا وا له موسلمانان ده كات كه چاكتر تی ی بگات ویه ك له دوای یه ك په پیره ی

واته / نوێژ بکه، چونکه به پاستی نوێژکردن ده تگپیته وه له هه موو خراپه کاری یه کی گه وره و ناشیرین، كه مرۆف چه زی لی ده كات وه ئه و سه ریچی یانه ی كه هه موو می شکیکی پاک و خاوین به ره له ستی لی ده كات.

له بهر ئه وه ی ئه گه ر بیّت و نوێژكه ر به م شیوه یه ی كه له م نوسراوه دا باسی ده كه ی ن نوێژه كانی ئه نجام بدات ئه وا دلّ و ده روونی پاک ده بیته وه و بپروای زیاد ده كات، وه چه زی له هه موو کاریکی خیر ده بیّت وه وه لی بۆ ده دات، كه ئه مه ی ش خۆی له خۆیدا دووری ده كاته وه له هه موو خراپه کاری و نا هه مواری یه ك.

هه روه ها نوێژکردن مه به ستیکی له مه ی ش گه وره تری تیدا یه ئه ویش نزا کردنی () ی خوای گه وره یه به دلّ و زمان وله ش، بۆ ئه وه ی په یوه ستی یه کی پوحی په یدا ببیّت له نیوان به نده و خوای گه وره، چونکه خوای گه وره به نده كانی بۆ په رستنی خۆی دروست كردوه، و گه وره ترین و گه رن گه رین خوا په رستیش نوێژه، چونکه ئه و به شداری یه ی كه

أ-) :
(
واته / هه موو کرداریک به نیه ته، هه موو
مروفیک نیه تی چی بیئت هه ر ئه وه نده ی
پی ده بریئت.

ب- به دل نیه تت و ابیئت که ئه و نوپژهی
ده یکه ییت - چ فهرز بیئت یان سوننه ت -
مه به ستت ته نها ره زامه ندی خوی گه وره
بیئت و دوور بیئت له ریا وله ش قورسی و
دالغه لیدان.

تیبینی: ووتنه وه ی نیه ت به زمان
بیدعه یه، له بهر ئه وه ی نیه ت عیباده ته
وشوینی ئه م عیباده ته یش دلله نه ک زمان،
وه هه موو زانایان له سه ر ئه وه ریک که وتون
که عیباده ت کردن قه ده غه یه ئه گه ر
به لگه ت نه بیئت له سه ر کردنی ئه و
عیباده ته به و جوړه ی که ئه نجامی
ده ده ییت، چونکه پیغه مبه ر ﷺ
ده فهرمیئت:

﴿ ٥٥ ﴾ .

خاله کانی بکات تاوه کو بگاته ئه و نوپژهی
که له م نوسراوه دا مه به ستمانه .

یه که م: رووکردنه که عبه :

أ- ﴿

()

):

﴿ ٥٦ ﴾ .

واته / کاتیک پیغه مبه ر هه ستایابو نوپژ
کردن پرووی ده کرده قیبله له فهرز
وسوننه تدا، وه فهرمانیسی کرد به و
که سه ی که نوپژه که ی به که م و کوری
ئه نجامدا: ئه گه ر هه ستایت بو نوپژکردن
ده ستنوپیژیکی ته واو هه لگه ر وه له پاشاندا
پرووت بکه ره قیبله و الله اکبر بکه .

ب- ده بیئت ئه وه ت له یاد بیئت که تو
پرووت کردو ته مالی خوا و ئه م مال یش
پیژیکی تاییه تی هه یه وده بیئت ئه م
پیژگرنه یش له دلته دا جیگیر بکه ییت.

دووهم: نیه تا :

-) :

﴿ ﷺ ﴾ :

-) :

﴿ ﷺ ﴾ :

-) :

واته / هه موو کرداریک رهت ده کریته وه و
 وهر ناگیریت ته گهر فه رمانی ئیمه ی له سه ر
 نه بیته .

له م بیدعه یه یشدا هه موو زانایان پریک
 که وتون له سه ر ئه وه ی که ئه مه بیدعه یه ،
 به لام له سه ر ئه وه پریک نه که وتون که ئایا
 () یه یان () ، ئه وه ی که پوون
 وئا شکرایه هه موو بیدعه یه کی ئایینی له
 خواپه رستیدا گومپایی یه ، وه موو
 گومپایی یه کیش له ئاگردایه ، وه کو
 پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمیته :

﴿ ﷺ ﴾

هه روه ها له فه رموده یه کی پیغه مبه ردا
 ﷺ هاتووه که به () ده سته
 به نویژ کردن کردووه ، واته : ئه مه
 به لگه یه له سه ر ئه وه ی که پیغه مبه ر
 ﷺ نیته ی به دهم نه هیئاوه .

**سی یه م : ته کبیر کردن ، ووتنی (الله
 اکبر) :**

أ- ﴿ ﷺ ﴾ :
 () :

٦- () / : .

() ﴿ ﷺ ﴾ .^(٧)

واته / نویژی هیچ که سیک ته واو نی یه
 هه تا ده ستنویژ نه گریته و هه موو
 جئیه کانی ده ستنویژ بگریته و دوا ی ئه وه
 بلیته () .

ب- له کاتی ووتنی ئه م ووشه مه زنه (الله
 اکبر) به و شیوه یه پوو بکه یته خوا ی
 گه وره که له دونیا دابریته ، وه هه ر بویه
 له هه موو هه لسوکه وته کانیشدا ده یلین بۆ
 ئه وه ی هه ر کاتی که شه یتان زه فه ری پیمان
 بردوو بیرمانی به ره و دونیا برد ئه وا ئه م
 ووشه مه زنه دیسانه وه بمانگی پته وه بۆ
 لای خوا ی گه وره .

چوارهم : ده ست به رز کردنه وه :

أ- ﴿ ﷺ ﴾

﴿ ﷺ ﴾ .^(٨)

﴿ ﷺ ﴾

﴿ ﷺ ﴾ .^(٩)

() - ﴿ ﷺ ﴾

() -

: ﴿ ﷺ ﴾ .

() -

: ﴿ ﷺ ﴾ .

پینجه م: دانانی دهستی راست له سهر

دهستی چه پی:

واته / پیغه مبه ره ﷺ دهستی راستی
دهخته سهر دهستی چه پی.

(۱۲)

واته / پیغه مبه ره ﷺ پیاویکی بینی
نویژنی دهکرد و دهستی چه پی له سهر
دهستی راستی دانا بوو، پیغه مبه ریش
دهستی ﷺ جیا کرده و دهستی
راستی خسته سهر دهستی چه پی.

شه شه م: دانانی له سهر سینگ:

(۱۳)

واته / پیغه مبه ره ﷺ دهستی راستی
له سهر پشتی دهستی چه پی ومه چه ک
وبازووی داده نا.

(۱۰)

واته: کاتی وا هه بوو پیغه مبه ره ﷺ
دهستی بهرز ده کرده وه له گه ل ته کبیر
کردن، جاری وایش هه بوو له دواي ته کبیر
کردن، و جاری وایش هه بوو له پیش
ته کبیر کردن دهستی بهرز ده کرده وه
وپه نجه کانی به درپژنی راده کی شاشا
ونه ده یکرده وه ونه جووتی ده کر به لکو
به شیوه یه کی ئاسایی وله ئاستی هه ردوو
شانی، وه جاری وایش هه بووه که
دهستی بهرز کردو ته وه هه تا وه کو ئه م لاو
ئه و لای گوئی ی.

ب- له ئیمامی شافیعی یان پرسی:
دهست بهرز کردنه وه له نویژدا چی
ده گه یه نیت؟

ئه ویش له وه لامدا فهرمووی: سوننه تی
پیغه مبه ره ﷺ، وه به گه وره زانینی
خوایه.

که واته ده بیت تویش ووته ی ئه م پیشه وا
به ریزهت له بیر بیت له کاتی دهست
بهرز کردنه وه دا.

-)
: (ﷺ)

-)
: (ﷺ)

-)
: (ﷺ)

-)
: (ﷺ)

تییینی: نابیت سهیری ئاسمان یان ئەم
لاو ئەولات بکهیت یان چاوت بنوقینیت،
چونکه پیغه مبهەر (ﷺ) له چه ند
فهرمووده یه کدا باسی نابه جئ یی ئەم
کارانه دهکات، وه کو:

(۱۷)

(۱۸)

هه شتەم: دوعاکانی نوێژ دابه ستن:

دوعاکانی نوێژ دابه ستن زۆرن له بهر
ئەوهی باسه که مان درێژ نه بیته وه ئەوا
چه ند دوعا یه کیان لی ره دا ده هی نینه وه که
کورت ه و زوو له بهر ده کریت یان له ناو
خه لکی دا زیاتر باوه:

(۱۹)

- -
(۱۴)

واته / جاری وا هه بوو به دهستی راستی
چنگی ده کرد به دهستی چه پیدا.
(۱۵)

واته / هه ردوو دهستی ده خسته سه
سینگی.

که واته: سوننه ت ئەم جوړانه یه
که به به لگه وه پرونمان کرده وه.

حه وته م: سهیر کردنی جیگای سوجه:

(ﷺ)

أ -

(۱۶)

له کاتی / سهیر کردنت بو جیگای سوجه
ده بیت خۆت به بنده یه کی ملکه چ وزه لیل
بزانیت به رامبه ر گه وره یی وتوانای خوای
گه وره.

-) :

(ﷺ) .

-) :

(ﷺ) .

-) :

(ﷺ) .

-) :

(ﷺ) .

-) :

(ﷺ) .

-) :

(ﷺ) .

وهله بهر زۆری دوعاگان تهها يهك
دوعايه كم ههلبژاردوو ه بۆ شی کردنه وه
ولئ تیگه یشتنی بۆ ئه وهی دل ودهروون
وزمانمان بهیه که وه ئه م دوعايه بخوینیت
وله مانای وشه کانیدا بتوینته وه .

(۲۰)

(۲۱)

/ واته: خوای گه وره پاك

ده که مه وه له هه مو ناو وسیفه تیک که
که م وکوری تیدایه وته واوی نابه خشیت به
خوای گه وره، یان ناشیرینه وناگونجیت
وشیاو نی یه بۆ خوای گه وره (وهکو چۆن
کافره کان کور وکچ بۆ خوای گه وره بریار
ده دن، یان وهکو جوله که کان که به
خوای گه وره یان ده ووت: فه قیره، یا خود
وهکو چۆن هه ندیک له موسلمانان له
ئه شعیری وموعته زیله کان... هتد که
زۆربه ی ناوه جوانه کان وسیفه ته
به رزه کان له خوای گه وره داده برن، که
ئه مه ییش خوئی له خویدا که م وکوری دانه
دهیده نه پال خوای گه وره .

وهله فه رموده یه کدا پیغه مبهر ﷺ

ده فه رمیت: ❁

(۲۲)

ب- دوعای نوپژ دابهستن پڕ خوشکه ره
بۆ چوونه ناو قولایی نوپژه وه وبه ستنی
په یوه ستی یه کی ته واو له گه ل خوای
گه وره دا، بهنده ده بیته له م کاته دا هه ست
به تاوانباریته خوئی بکات وبه م دوعایه ییش
که هۆی پاککردنه وه یه ته له وه هه مو
ژهنگ وپه شی یه ی که به دلله وه نوساوه
بۆ ئه وه ی به دلئیکی پاک وخواوین وپروناک
وپر له برپوا وپاستگویی وشه کانی
ئاراسته ی خوای مه زن بکات.

-) :

(ﷺ)

-) :

(ﷺ) .

-) :

(ﷺ) .

:

۲۴ ﴿

:

﴿

(۲۳) ﴿

(۲۵) ﴿

ب- مانای په نا گرتن به خوا ئه وه یه: په نا ده گرم به خوا، وه پشت هر به وده به ستم له شه پری شه یسانی په جم کراو که زیانم پی بگه یه نیټ له دین و دنیام و پړگای ئه وه م لی بگریټ که چاکه بکه م و فەرمانه کانی خوی مهن به جی بهینم، یان هاندرم بیټ بو ئه و کارانه ی که خوی گه وره لیمی قه ده غه کردووه. چونکه شه یسان هیچ شتی که له مرؤف دووری ناخاته وه ته نها خوی گه وره نه بیټ، چونکه شه یسانی (انس) چاکه و خراپه له خو وره وشت و خودیدا هیه له بهر ئه وه خوی گه وره فەرمانی پیمان کردووه که به چاکه کردن له گه لیدا هستی چاکه ی تییدا زیندوو بکه ینه وه بو ئه وه ی به سهر خو وره وشته خراپه که ییدا زال بیټ و له شه پری دوور که وینه وه، وه له بهر ئه وه ی شه یسانی (جن)

واته / خوشه ویستترین قسه لای خوی گه وره ئه و ووته یه یه که به نده بلیت:

...

/ واته: له و کاته ی که من تو پاک ده که مه وه له هه موو که م و کورپی یه که ئه و سواس و ستایشی تو هه موو دل و دهر و نومی داپوشیوه له بهر بی گهردی و ته وای ناوه جوانه کانت و سیفاته به رزه کانت.

/ واته: بی پایانه به ره که تی ناوی تو، له بهر ئه وه ی به ناو هیسانی تو وه هه موو خیر و خوشی یه کمان بینی.

/ واته: گه وره یی و مه زنی تو هر له بهر زیدایه.

/ جگه له تو که س نی یه شیاوی په رستن بیټ.

نویهم: په نا گرتن به خوا (الإستعاذة):

پاشان پیغه مبهر ﴿ﷻ﴾ په نای ده گرت به خوی گه وره وده یفه رموو: ﴿

)- (:

). (ﷻ)

)- (:

). (:

)- (/ :

وه مانای ئه و وشانه ی که له فرموده که دا هاتون:

/ په نا ده گرم.

/ ئه و خواجه ی که په نا

گرتنه که ی من ده بیستی که کاتیک په نای بۆده به م، چونکه خوی مه زن سیفه تی بیستنی هه یه، وزانایه به حال م که من به بی ئه و ناتوانم له شه پری شه یتان دور بکه ومه وه.

/ له شه یتانی ره جم

کراو که ئه م شتانه ی خواره وم به سه ر بیستی:

/ جوریک له شیتی که پی ی ده لئین:

فی (صرع).

/ له له خۆبایی بوون وفو پیاکردن و

خۆبه زل زانین.

/ له هۆنراوه یه کی خراب که شتی

ناشهرعی تیدا بییت.

ده یه م: فه زلی فاتحه:

أ- پیغه مبه ر ﷺ ئه م سوره ته ی زور

به گه وره ده زانی وده یفه رموو:

، (۲۹)

)- (ﷺ) .

چاکه له خوو ره وشت و خودیدا نی یه، به لکو شه پانی یه وهیچ چاکه کاری یه ک سودی نی یه له گه لیدا وهیچ شتیکیش ناتوانیت بتپاریزیت لی ته نه ا دروست که ره که ی نه بییت، ئه واهه رمانی پیمان کردوو په نا بگرین به خوی گه وره له شه پری شه یتان وه کو له م سی ئایه ته دا هاتوو:

۱- ❁

❁ (۲۶).

۲- ❁

❁ (۲۷).

۳- ❁

❁ (۲۸).

)- (/ -) .

)- (/ -) .

)- (/ -) .

وه له فەرموودهی دووهدا ده فەرمیټ:
کټی نوټیټکی کرد وفاتحهی تییدا نه خویند
ئهوا نوټیټه که ی تهواو نی یه .

: ﴿٣٠﴾

وه له فەرموودهی سی یه مدا ده فەرمیټ:
خوای گه وره ده فەرمیټ: نوټیټم کردوټه
دوو به شه وه له نیوان خوټم و به نده که م
نیوهی بوټ منه و نیوه یشی بوټ به نده که م،
ئهویش به نده که م داوای ده کات، ئهوا بوټی
ده که م، پیغه مبه ر ﷺ فەرمووی:
بخوینن: به نده ده لیټ: ()

: ﴿ﷺ﴾

() : () :
: : () :
() : () :

() خوای گه وره ده فەرمیټ:
به نده که م سوپاسمی کرد، وه به نده
ده لیټ: () ده فەرمیټ:
به نده که م ستایشمی کرد، وه ده لیټ:
() ده فەرمیټ: به نده مه م
به گه وره می زانی و گه وره یی دایه پالم، وه
ده لیټ: ()
ده فەرمیټ: ئه مه له نیوان من و
به نده که مدایه، و به نده که م چی داوا کرد
ئهوا بوټی جی به جی ده که م، وه به نده
ده لیټ: ()

: :
() : () :
: : () :
() :
: ﴿٣١﴾

ب- له فەرموودهی یه که مدا پیغه مبه ر
ﷺ ده فەرمیټ: نوټیټ بوټه و که سه
نی یه که فاتحهی تییدا نه خوینیت.

() فەرمووی: ئه مانه هی

-) :
(ﷺ) .
-) :
(ﷺ) .

به نده که مه وئوهی داوایشی کرد بوی ده هیئمه دی.

که واته نوپژکره ده بیئت هه رده م له نوپژه کانیدا ئه م فه رموووده یه ی له بیر بیئت که چۆن خوای گه وره له گه ل هه موو پرسیاریکی به نده دا وه لامی ده داته وه، له بهر ئه وه ده بیئت به نده هیش ته نها بیر وهوشی لای خوای گه وره بیئت وله مانای فاتحه تی بگات بو ئه وهی خوای گه وره هیش بوی جی به جی بکات، ده بیئت نوپژکره باش بزانیئت ئه گه ر بیئت و ناگات له خۆت نه بوو له ناو نوپژدا وبیرت له لایه کی تر بوو ئه وا دننیا به که نازانیت چیت داوا کردوو له خوای گه وره، وه دننیا ییش به که داواکاری یه کانت فه رامۆش کراوه، چونکه: () .

یانزه هه م: خویندن نایه ت نایه ت:

- أ- ﴿ () :
 ()
 () :
 () :
 ()

﴿ (۳۲) ﴾ .

ب- پیغه مبره ﷺ فاتحه ی به پچر پچر ده خویند هه ر نایه ته و به جیا، وه کو له فه رموووده که دا هاتوو، ده بیئت هه موو نوپژکره ریکیش به م شیوه یه بیخوینیئت، چونکه به م شیوه یه به ته واوی زه ینت ده ده یته مانای نایه ته کان وئوه هیش ده هیئته وه یادت که خوای گه وره داواکاری یه کانت ده بیستیئت و وه لامت ده داته وه، که ئه مه هیش خۆی له خۆیدا دل وده رون په یوه ستی یه کی ته واو له گه ل خوادا دروست ده کات.

چاوه پروانی به شی دووه م بن له ژماره ی داها توودا .

() -
 ﴿ ﷺ ﴾ .